

Тоон гарын үсэг
ашиглах
зааварчилгаа

Агуулга

Тоон гарын үсэг гэж юу вэ?

- ❖ Цахим гарын үсгийн хууль эрх зүйн орчин
- ❖ Програм суулгалт, бэлтгэл ажил
- ❖ Баримт бичиг баталгаажуулалт

Эйбл системд ашиглах нь:

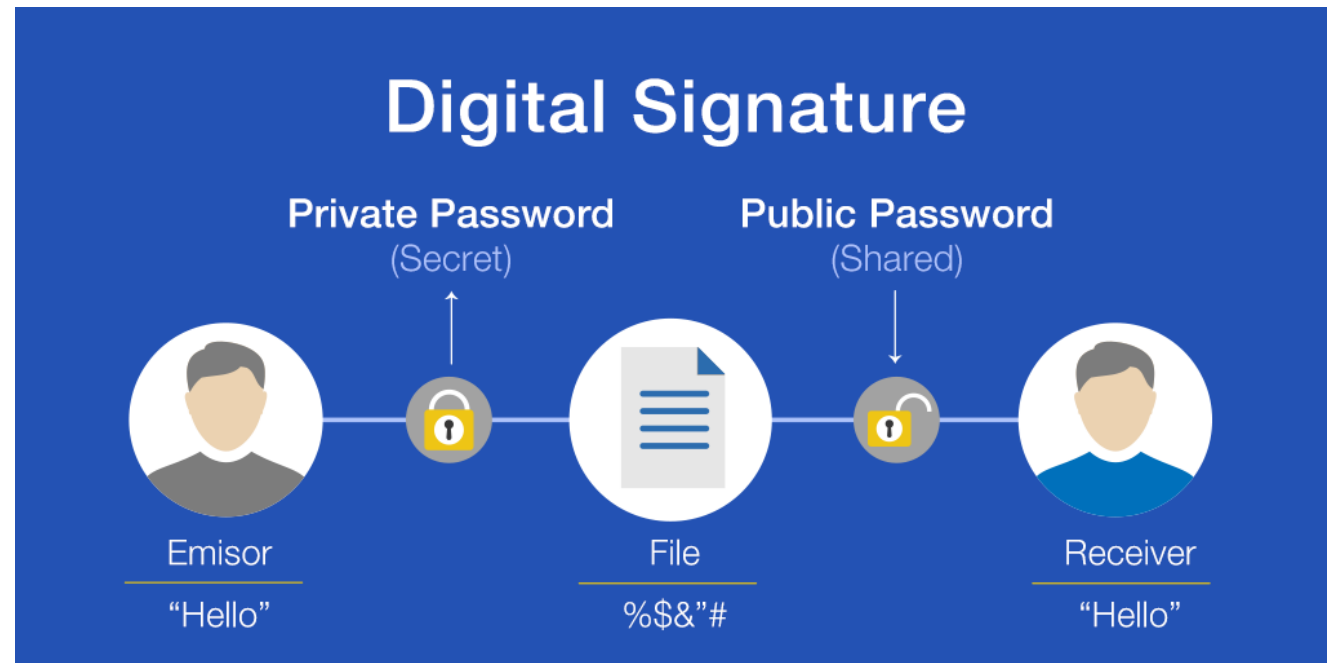
- ✓ Албан бичиг төлөвлөх, шилжүүлэх
- ✓ Ирсэн бичиг хүлээн авах, шилжүүлэх
- ✓ Тушаал төсөллөх, шилжүүлэх

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь цахим болон тоон гарын үсгийг хэрэглэх эрх зүйн үндсийг тодорхойлж, тоон гарын үсгийн нийтийн түлхүүрийн дэд бүтцийг бий болгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

4.1.2.“тоон гарын үсэг” гэж цахим баримт бичгийг хуурамчаар үйлдэх, өөрчлөхөөс хамгаалах зорилгоор тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр ашиглан мэдээллийг криптограф хувиргалтад оруулж үүсгэсэн, уг баримт бичгийн бүрдэл болох цахим гарын үсгийн төрлийг;

16 дугаар зүйл.Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх, үүрэг

16.1.Гэрчилгээ эзэмшигч дараах эрх эдэлнэ:

16.1.1.тоон гарын үсгийг хэрэглэх;

16.1.2.гэрчилгээг хүчингүй болгох, түдгэлзүүлэх, сэргээлгэх тухай хүсэлт гаргах;

16.1.3.хууль тогтоомжид заасан бусад эрх.

16.2.Гэрчилгээ эзэмшигч дараах үүрэг хүлээнэ:

16.2.1.хувийн түлхүүрийг бусдад шилжүүлэхгүй байх;

16.2.2.хувийн түлхүүрийн нууцлалыг найдвартай хадгалах;

16.2.3.хувийн түлхүүрийг бусад этгээд мэдсэн, эсхүл мэдэх үндэслэлтэй гэж үзвэл энэ тухай харилцагч тал болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид нэн даруй мэдэгдэх;

16.2.4.хууль тогтоомжид заасан бусад үүрэг.

16.3.Гэрчилгээ эзэмшигч өөрийн буруугаас хувийн түлхүүрийг алдсан, хувийн түлхүүрийн нууцыг задалснаас үүдсэн хариуцлагыг хүлээнэ.

Програм суулгалт, бэлтгэл ажил

1. ESIGN клиент програм татах

Бэлтгэл ажил нь үндсэн 3 хэсгээс бүрдэнэ:

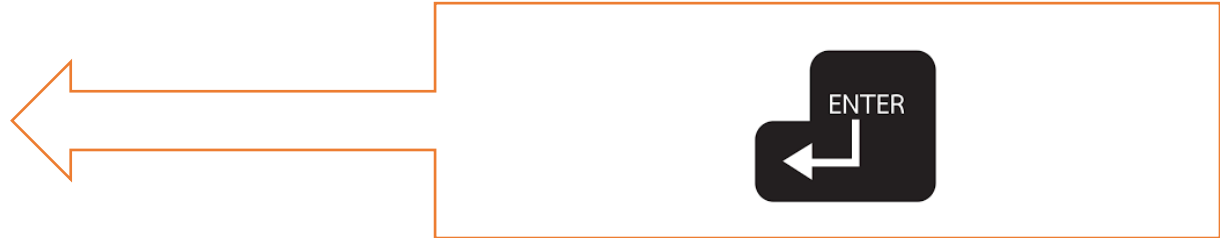
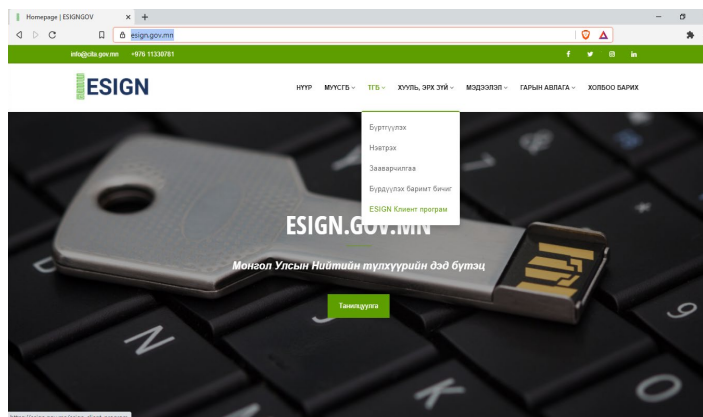
1. ESIGN клиент програм татах
2. ESIGN клиент програм суулгах
3. ESIGN клиент програмтай танилцах

Нээнэ

<https://esign.gov.mn/esign-client-program>

Бичнэ

Дарна

- Бүртгүүлэх
- Нэвтрэх
- Зааварчилгаа
- Бүрдүүлэх баримт бичиг
- ESIGN Клиент програм

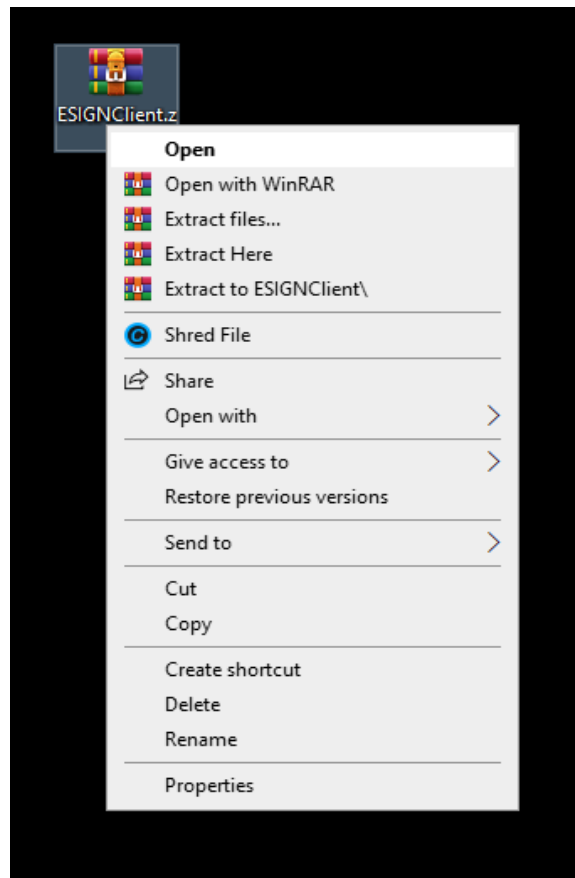
ESIGN.GOV.MN

Монгол Улсын Нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц

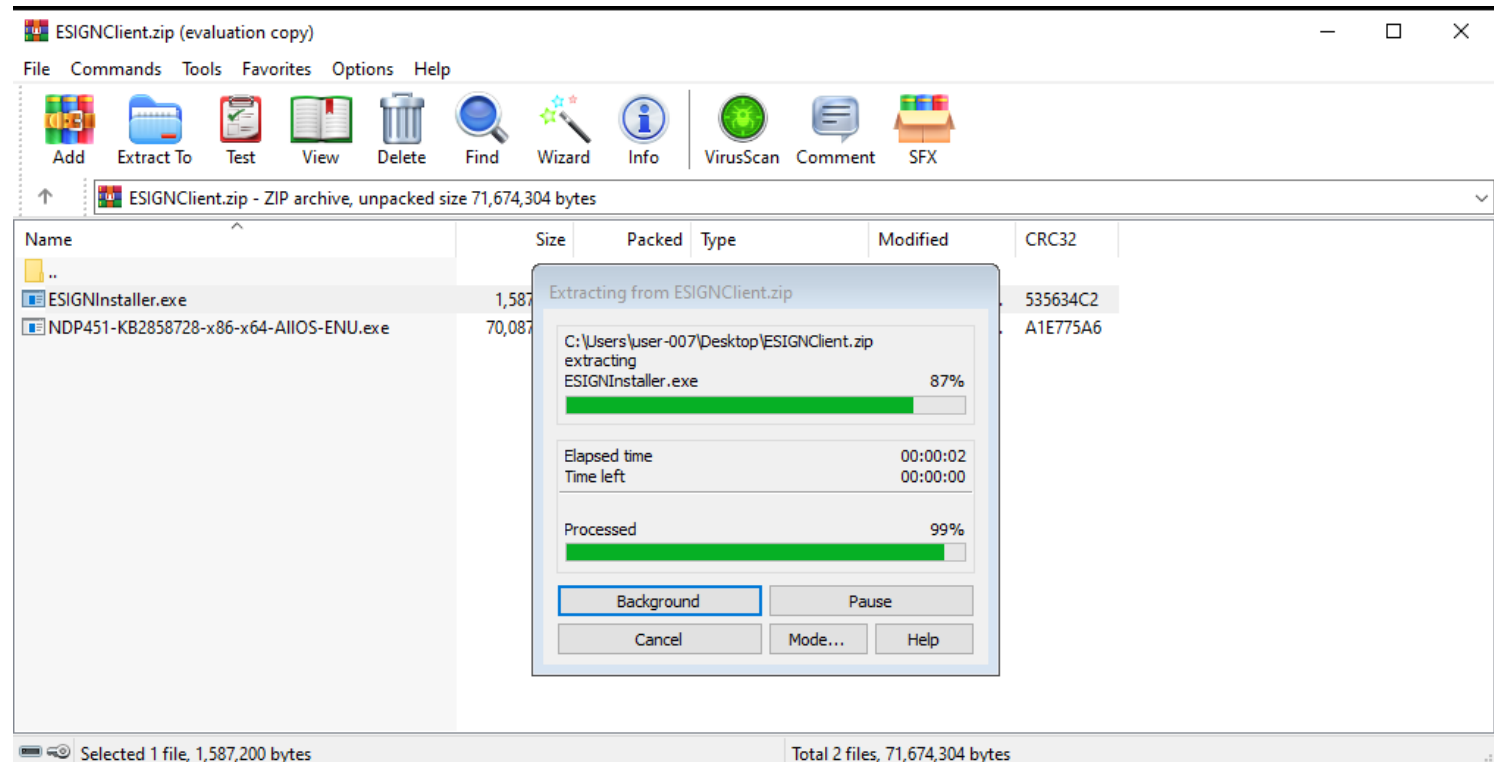
Танилцуулга

2. ESIGN клиент програм суулгах

ESIGNClient.zip файл дээр
хос даргах буюу open даргах

ESIGNInstaller.exe дээр
хос дарж ажлуулна

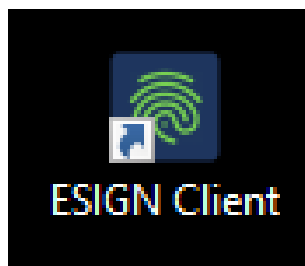

2. ESIGN клиент програм суулгах

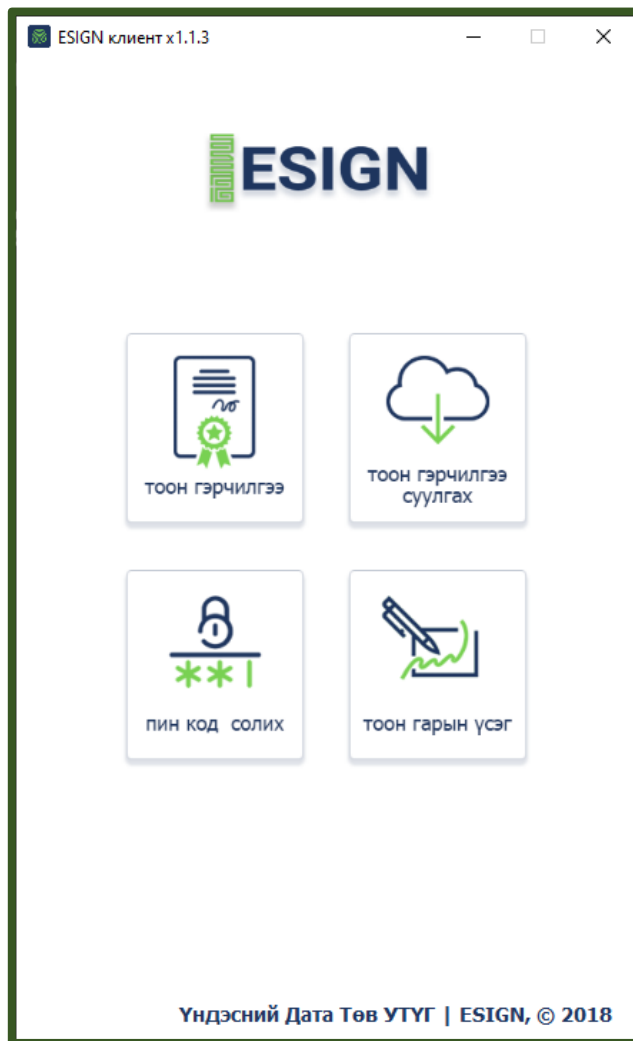

3. ESIGN клиент програмтай танилцах

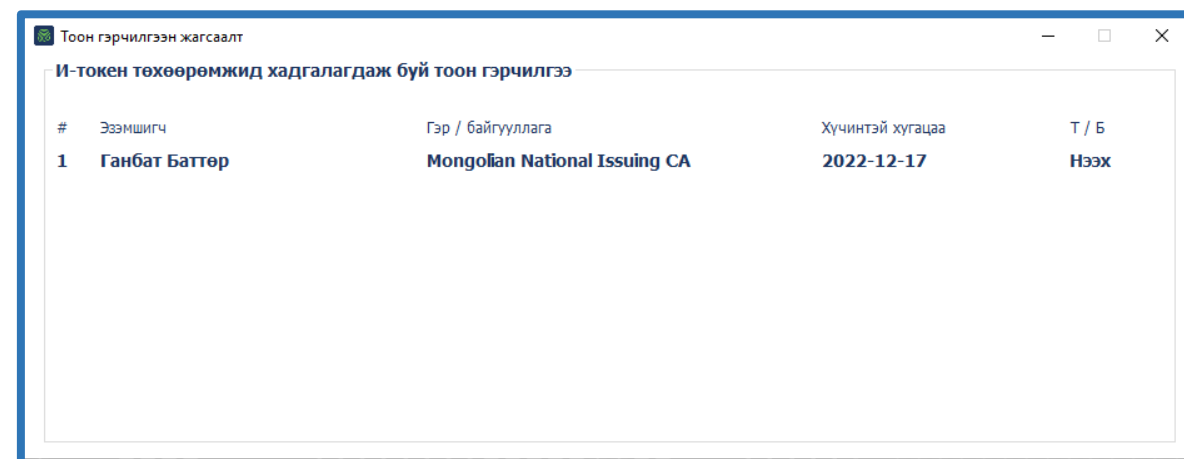

ESIGN Client.exe дээр
хос дарж ажлуулна

ESIGN Client
програмын
интерфейс

“Тоон гэрчилгээ” дээр хос дарж токен
төхөөрөмж дээрх гэрчилгээг харна

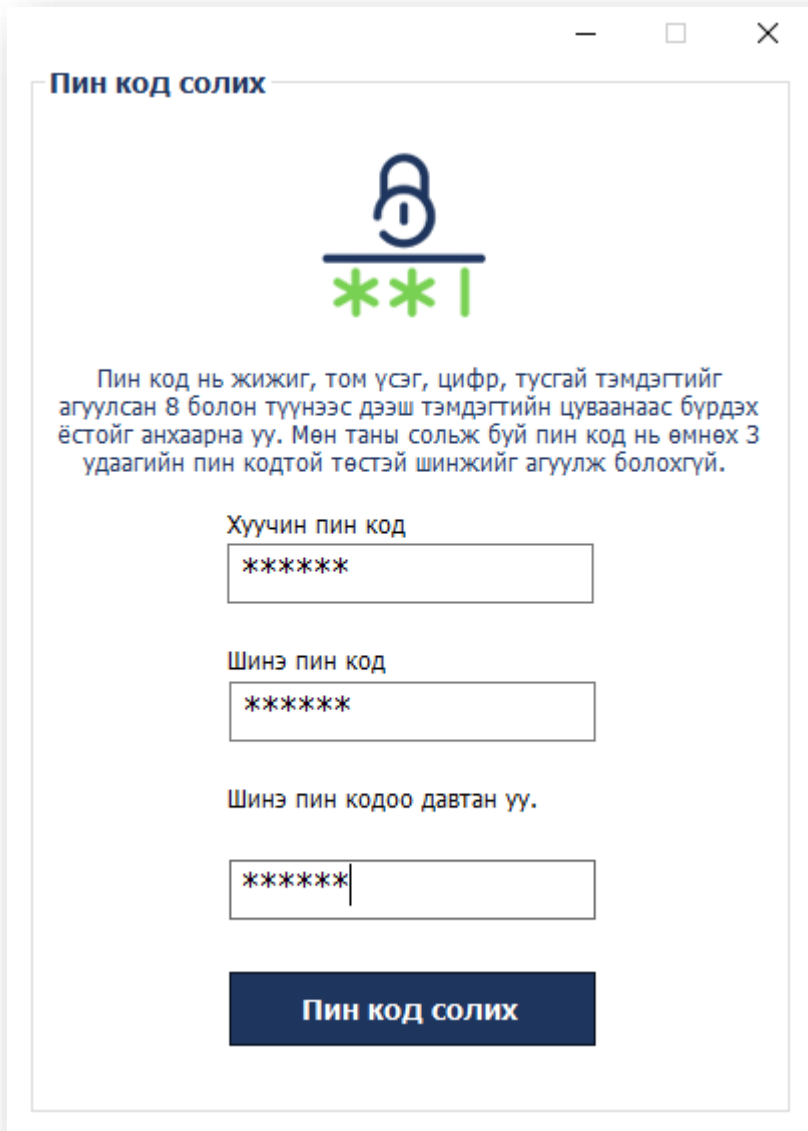
“Тоон гэрчилгээ суулгах” үйлдэл шаардлагагүй

3. E-SIGN клиент програмтай танилцах

Токен төхөөрөмжийн ажлуулах зөвшөөрлийн нууц үг буюу пин код нь серверээс автомат санамсаргүйн аргаар үүсгэсэн үсэг, тоо, тусгай тэмдэгтүүдийн дараалал байдаг тул цээжлэхэд амаргүй байдаг

Пин кодыг анх удаа харах, солих тохиолдолд мэргэжилтэний өөрийн xxxxxx@rtcc.mrtcd.gov.mn цахим шуудангийн хаягруу ирүүлсэн байдаг. email.gov.mn төрийн цахим шуудангийн системд хандана.

“Пин код солих” дээр хос дарж токен төхөөрөмжийг ажлуулах зөвшөөрлийн нууц үг буюу пин кодыг солино. Пин код солиход тавигдах шаардлагыг програм харуулдаг.

Пин код солих

***I

Пин код нь жижиг, том үсэг, цифр, тусгай тэмдэгтийг агуулсан 8 болон түүнээс дээш тэмдэгтийн цуваанаас бүрдэх ёстойг анхаарна уу. Мөн таны сольж буй пин код нь өмнөх 3 удаагийн пин кодтой төстэй шинжийг агуулж болохгүй.

Хуучин пин код
*****

Шинэ пин код
*****

Шинэ пин кодоо давтан уу.
*****

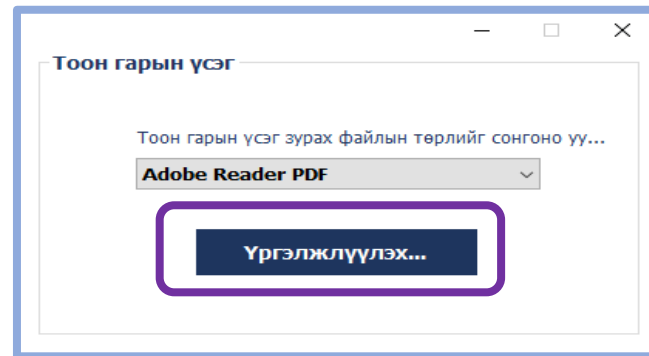
Пин код солих

Баримт бичиг баталгаажуулалт

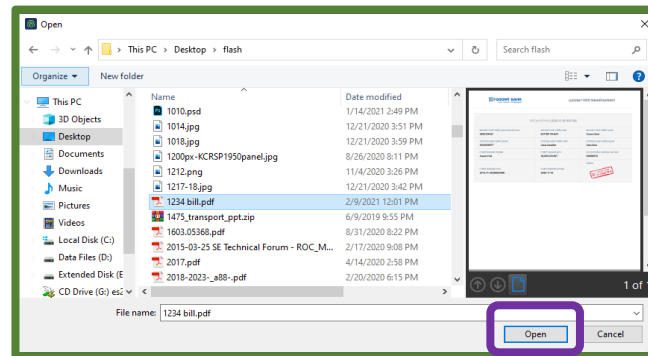
1

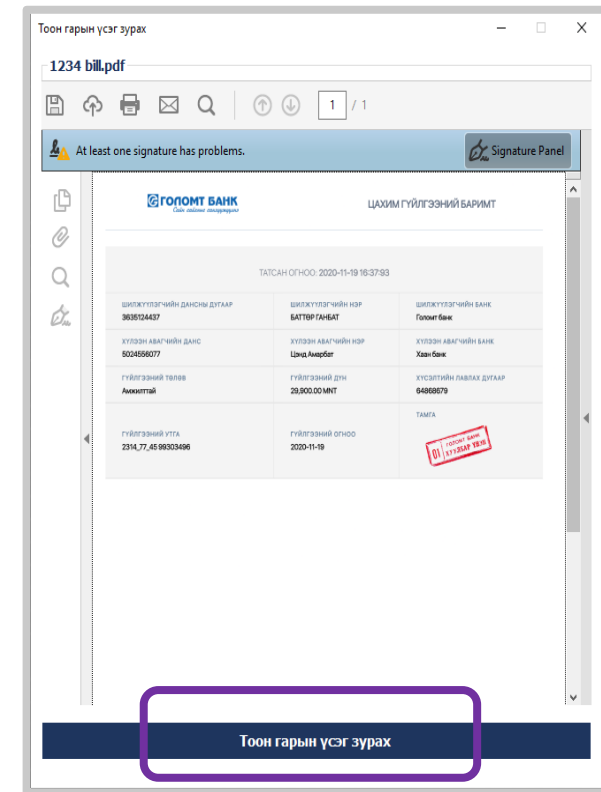
2

3

4

Баримт бичиг баталгаажуулалт

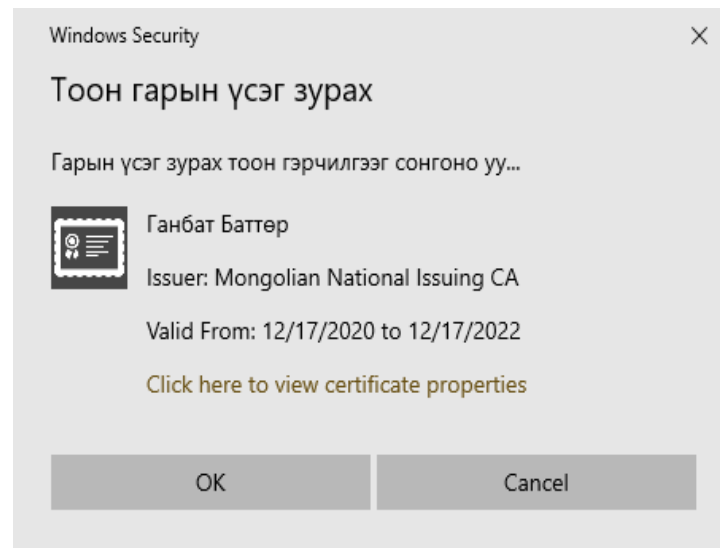
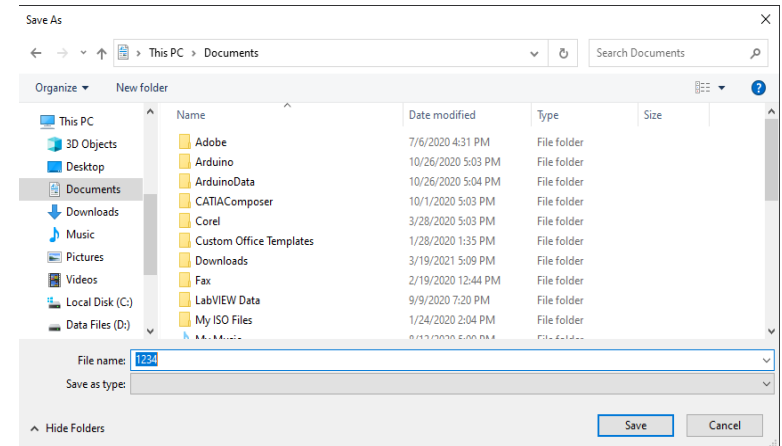
5

Тоон гарын үсэг

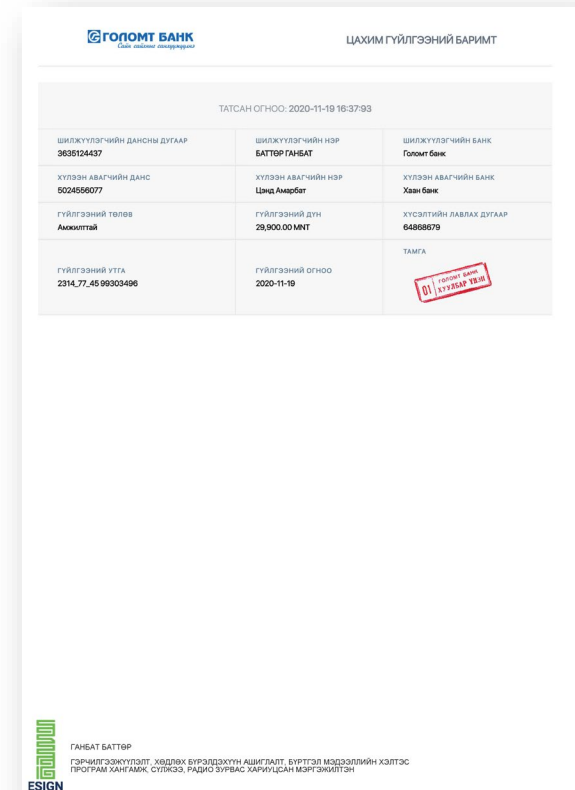
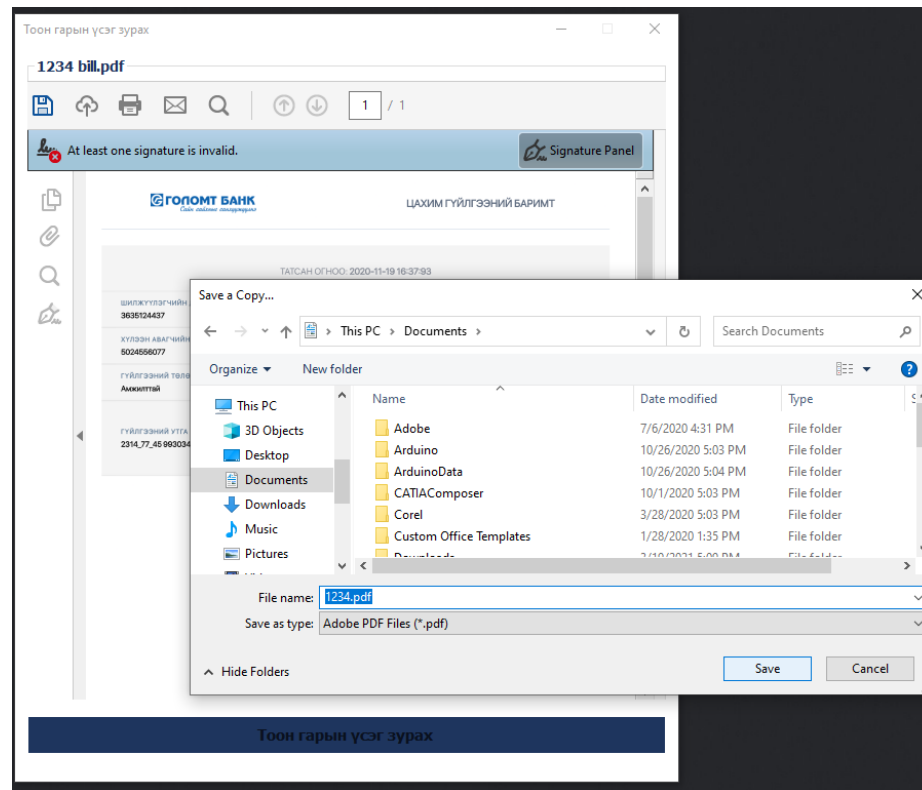
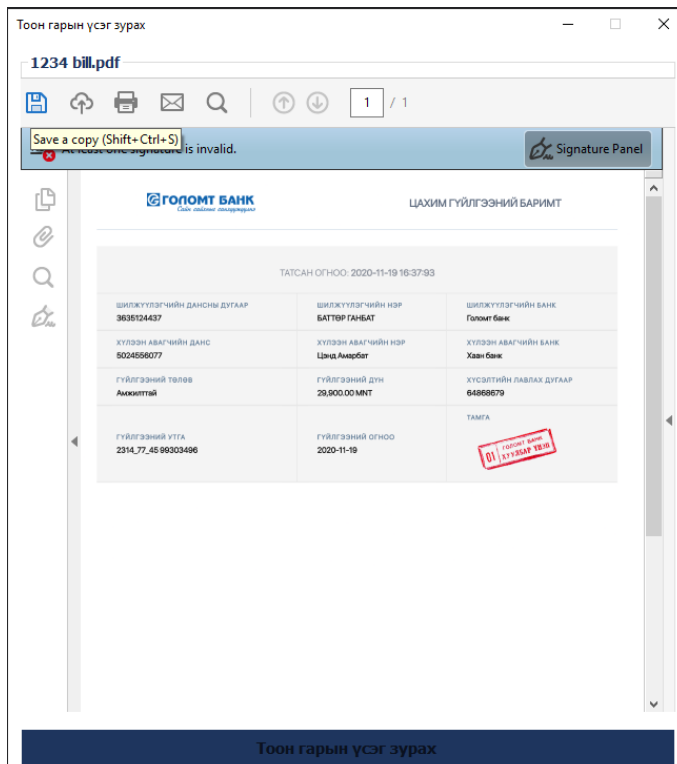

И-Токен пин код

Үргэлжлүүлэх...

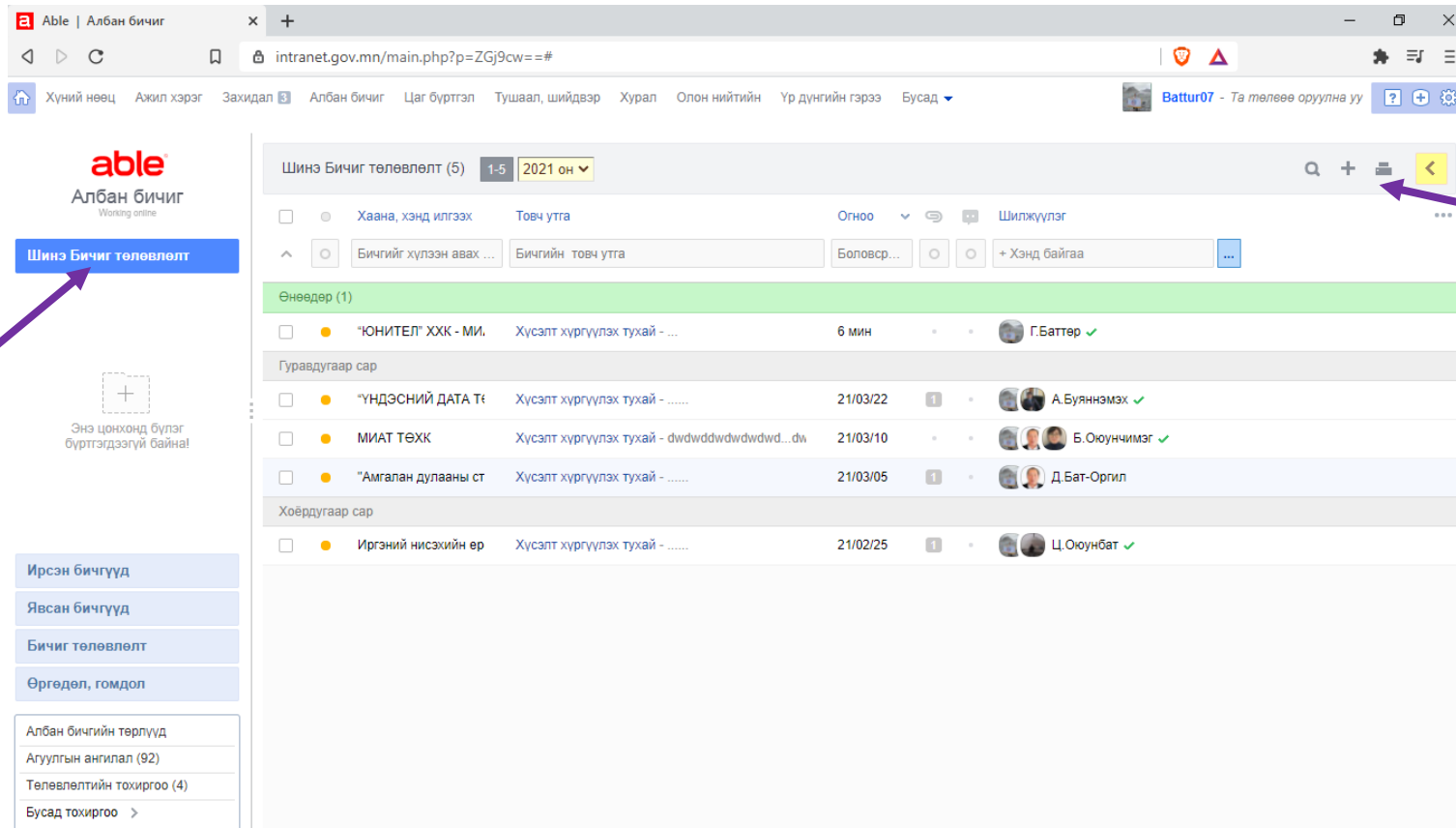

Баримт бичиг баталгаажуулалт

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Албан бичиг” төлөвлөх, шилжүүлэх

1. Шинэ Бичиг төлөвлөлт рүү орно.

The screenshot shows the Able system interface. On the left, there is a navigation menu with the following items:

- Ирсэн бичгүүд
- Явсан бичгүүд
- Бичиг төлөвлөлт
- Өргөдөл, гомдол
- Албан бичгийн төрлүүд
- Агуулгын ангилал (92)
- Төлөвлөлтийн тохиргоо (4)
- Бусад тохиргоо >

The main content area displays the 'Шинэ Бичиг төлөвлөлт' (New Document) page. At the top, there is a search bar and a '+ Хэнд байгаа' (Add) button. Below this, there is a list of documents:

Өнөөдөр (1)
☐ ● "ЮНИТЕЛ" ХХК - МИ. Хүсэлт хүргүүлэх тухай - ... 6 мин · · Г.Баттөр ✓
Гуравдугаар сар
☐ ● "ҮНДЭСНИЙ ДАТА ТҮ" Хүсэлт хүргүүлэх тухай - ..... 21/03/22 1 · · А.Буяннэмэх ✓
☐ ● МИАТ ТӨХК Хүсэлт хүргүүлэх тухай - dwdwdwdwdwdwd...dw 21/03/10 · · Б.Оюунчимэг ✓
☐ ● "Амгалан дулааны ст Хүсэлт хүргүүлэх тухай - ..... 21/03/05 1 · · Д.Бат-Оргил
Хоёрдугаар сар
☐ ● Иргэний нисэхийн ер Хүсэлт хүргүүлэх тухай - ..... 21/02/25 1 · · Ц.Оюунбат ✓

1. "+" даран төлөвлөлтийг үүсгэнэ.

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Албан бичиг” төлөвлөх, шилжүүлэх

3. Үндсэн хэсэгт тухайн бичгийн бүрдлийг зааж өгнө.

Засварлах цонх

Үндсэн Холбоос

Бланк ГТХЭНТ Албан бичиг А4

* Тэргүү, агуулга Хүсэлт хүргүүлэх тухай

Хариутай эсэх Хариугүй Энгийн

Хариу авах огноо 2021-05-25 Мягмар

* Батлагч А.Буяннэмэх 1

* Хянах ажилтан соржамаа + Хянах ажил... 1

* Хүлээн авах байгууллага

Гадны байгууллага "ЮНИТЕЛ" ХХК

Дотоод байгууллага МИАТ ТӨХК + Хүлээн авах 1

Хэнд хандсан Э.Удвал 1

Төлөвлөх

Албан бичиг төлөвлөх

Үндсэн Холбоос

Ирсэн бичгийн Хариу биш

Ирсэн бичгийн төрөл Ирсэн бичиг

Ирсэн бичгийн №

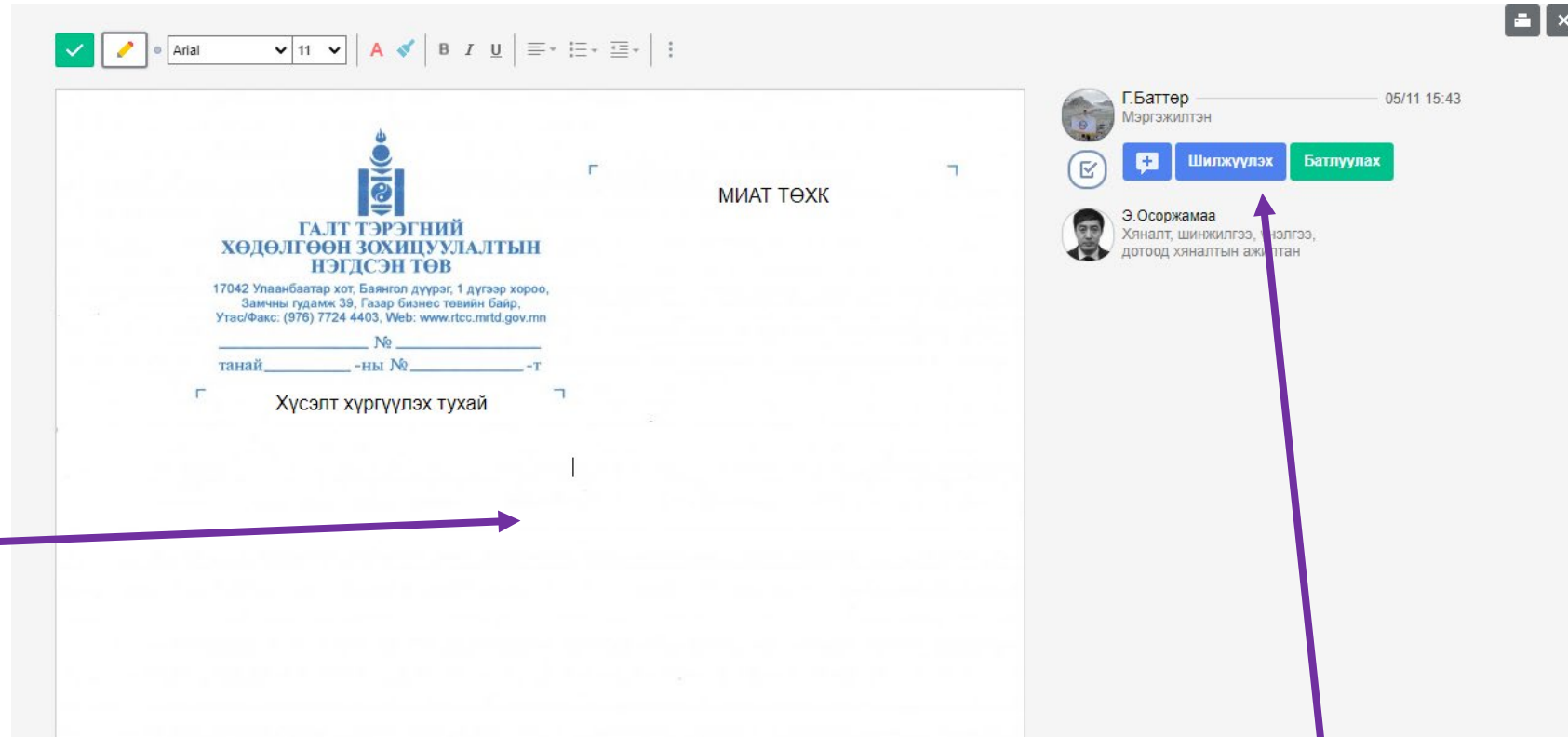
Ирсэн бичгийн Товч агуулга

Төлөвлөх

4. “Холбоос” даран хариу бичиг мөн биш болон төвд ирсэн бичгийн хариу эсэхийг тодорхойлно

5. “Төлөвлөх” даран талбарыг эхлүүлнэ.

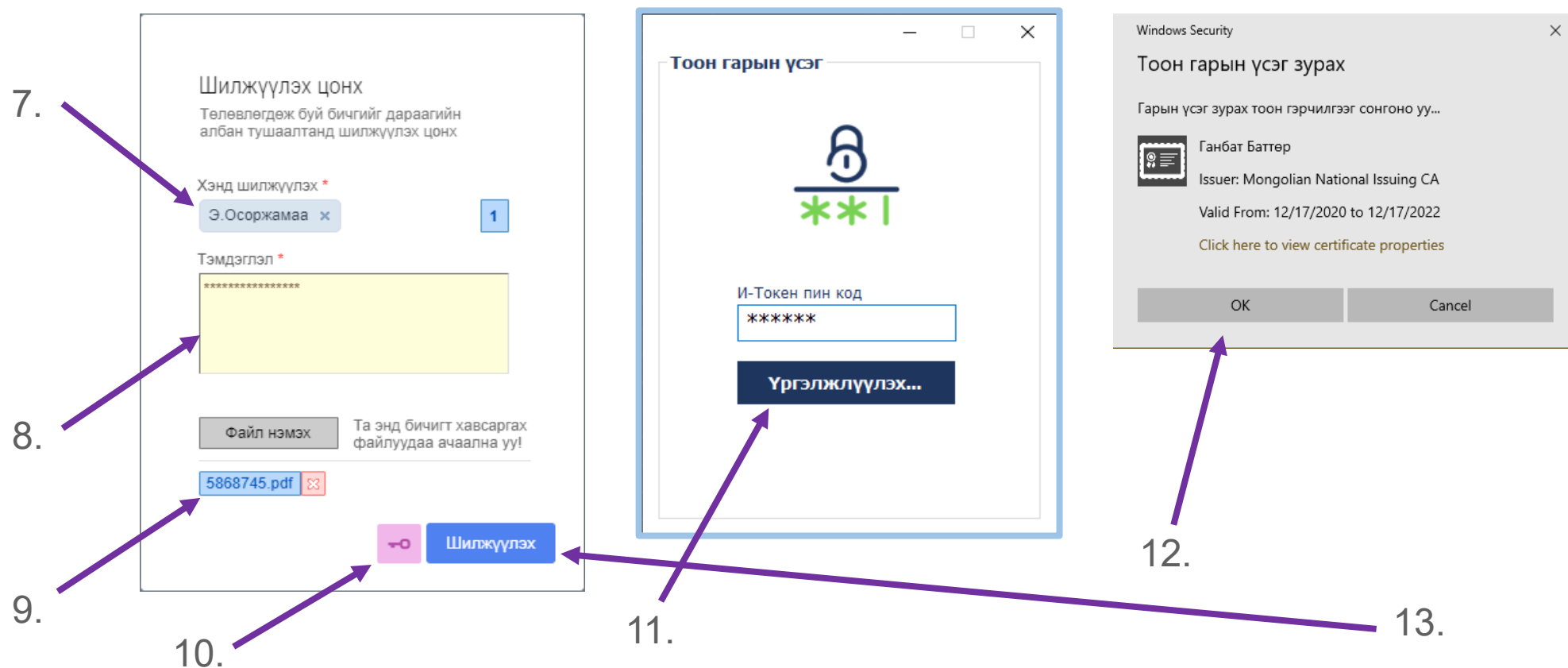
Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Албан бичиг” төлөвлөх, шилжүүлэх

6. Бичиглэх хэсэгт тухайн албан бичгийг утга найруулгатайгаар алдаагүй зөв тодорхой бичнэ.

7. “Шилжүүлэх” дарах

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Албан бичиг” төлөвлөх, шилжүүлэх

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Албан бичиг” төлөвлөх, шилжүүлэх

The screenshot shows the 'able' system interface for 'Албан бичиг' (Official Correspondence). The main content area displays a list of tasks under the heading 'Шинэ Бичиг төлөвлөлт (5)'. The tasks are as follows:

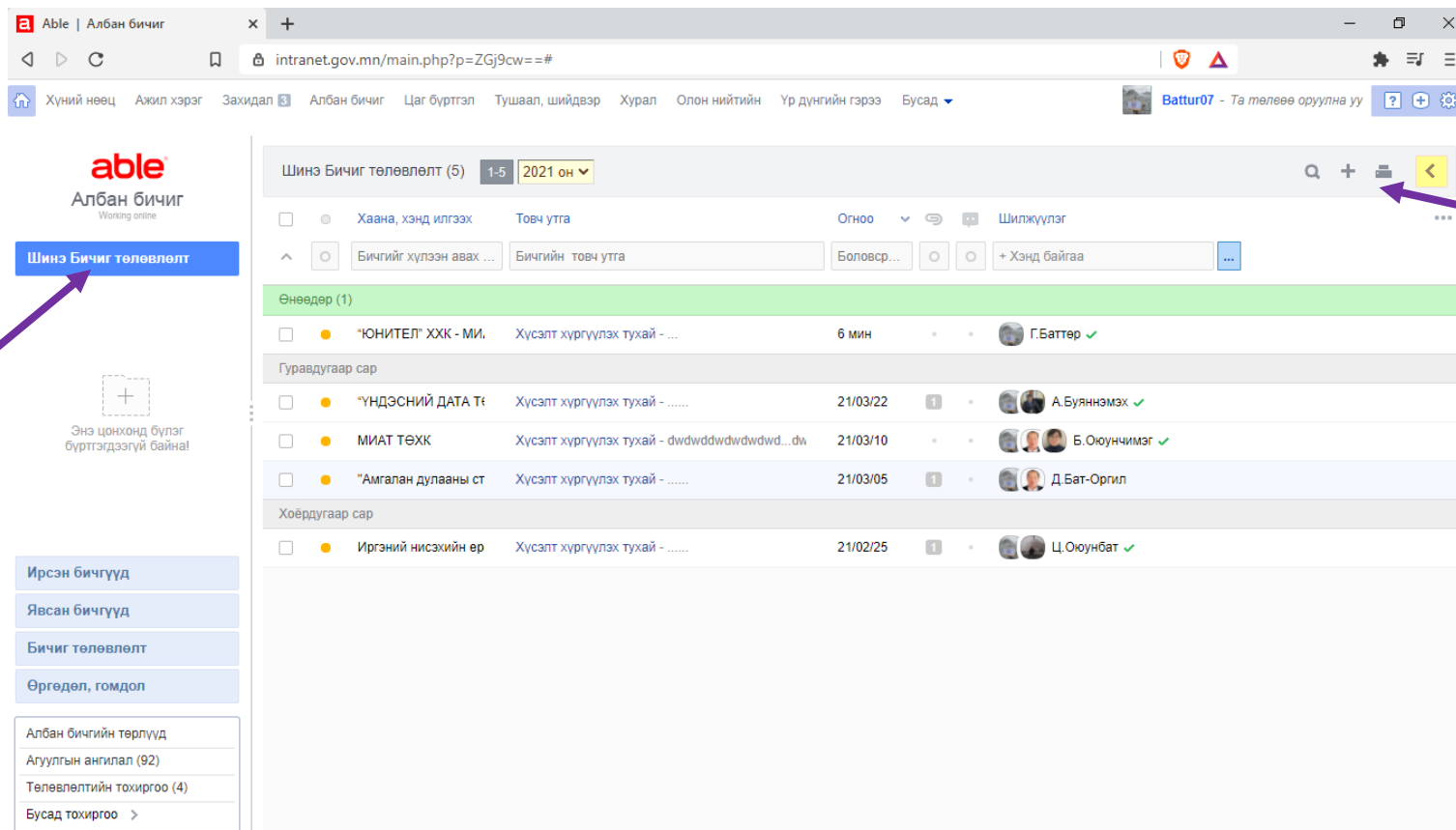
Task Name	Status	Date	Assignee
"ЮНИТЕЛ" ХХК - МИ. Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	35 мин		Э.Осоржамаа ✓
Гуравдугаар сар "ЮНИТЕЛ" ХХК - МИАТ ТӨХК			
"ҮНДЭСНИЙ ДАТА Тг. Хүсэлт хүргүүлэх тухай -		21/03/22	А.Буяннэмэх ✓
МИАТ ТӨХК Хүсэлт хүргүүлэх тухай - dwdwddwdwdwd...dw		21/03/10	Б.Оюунчимэг ✓
"Амгалан дулааны ст Хүсэлт хүргүүлэх тухай -		21/03/05	Д.Бат-Оргил
Хоёрдугаар сар			
Иргэний нисэхийн ер Хүсэлт хүргүүлэх тухай -		21/02/25	Ц.Оюунбат ✓

On the left side, there is a sidebar with navigation options: 'Шинэ Бичиг төлөвлөлт', 'Ирсэн бичгүүд', 'Явсан бичгүүд', 'Бичиг төлөвлөлт', and 'Өргөдөл, гомдол'. Below these are summary statistics: 'Албан бичгийн төрлүүд', 'Агуулгын ангилал (92)', 'Төлөвлөлтийн тохиргоо (4)', and 'Бусад тохиргоо >'. A purple arrow points from the text on the right to the list of tasks.

14. Албан бичиг төлөвлөгдсөн байдал.

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Захирлын тушаал” төлөвлөх, шилжүүлэх

1. Шинэ
Бичиг
төлөвлөлт
рүү орно.

able
Албан бичиг
Working online

Шинэ Бичиг төлөвлөлт

Энэ цонхонд бүлэг бүртгэгдээгүй байна!

Ирсэн бичгүүд
Явсан бичгүүд
Бичиг төлөвлөлт
Өргөдөл, гомдол

Албан бичгийн төрлүүд
Агуулгын ангилал (92)
Төлөвлөлтийн тохиргоо (4)
Бусад тохиргоо >

Шинэ Бичиг төлөвлөлт (5) 1-5 2021 он

Хаана, хэнд илгээх Товч утга Огноо Шилжүүлэг

Бичгийг хүлээн авах ... Бичгийн товч утга Боловср... + Хэнд байгаа ...

Өнөөдөр (1)

☐	☐	“ЮНИТЕЛ” ХХК - МИ.	Хүсэлт хүргүүлэх тухай - ...	6 мин		Г.Баттөр ✓
Гуравдугаар сар						
☐	☐	“ҮНДЭСНИЙ ДАТА ТҮ”	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/03/22	1	А.Буяннэмэх ✓
☐	☐	МИАТ ТӨХК	Хүсэлт хүргүүлэх тухай - dwdwddwdwdwd...dw	21/03/10		Б.Оюунчимэг ✓
☐	☐	“Амгалан дулааны ст	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/03/05	1	Д.Бат-Оргил
Хоёрдугаар сар						
☐	☐	Иргэний нисэхийн ер	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/02/25	1	Ц.Оюунбат ✓

1. “+” даран
төлөвлөлтийг
үүсгэнэ.

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Захирлын тушаал” төлөвлөх, шилжүүлэх

3. Үндсэн хэсэгт тухайн бичгийн бүрдлийг зааж өгнө.

Албан бичиг төлөвлөх Үндсэн Холбоос

Бланк

* Тэргүү, агуулга

Хариутай эсэх

Хариу авах огноо

* Батлагч

* Хянах ажилтан

* Хүлээн авах байгууллага

Гадны байгууллага

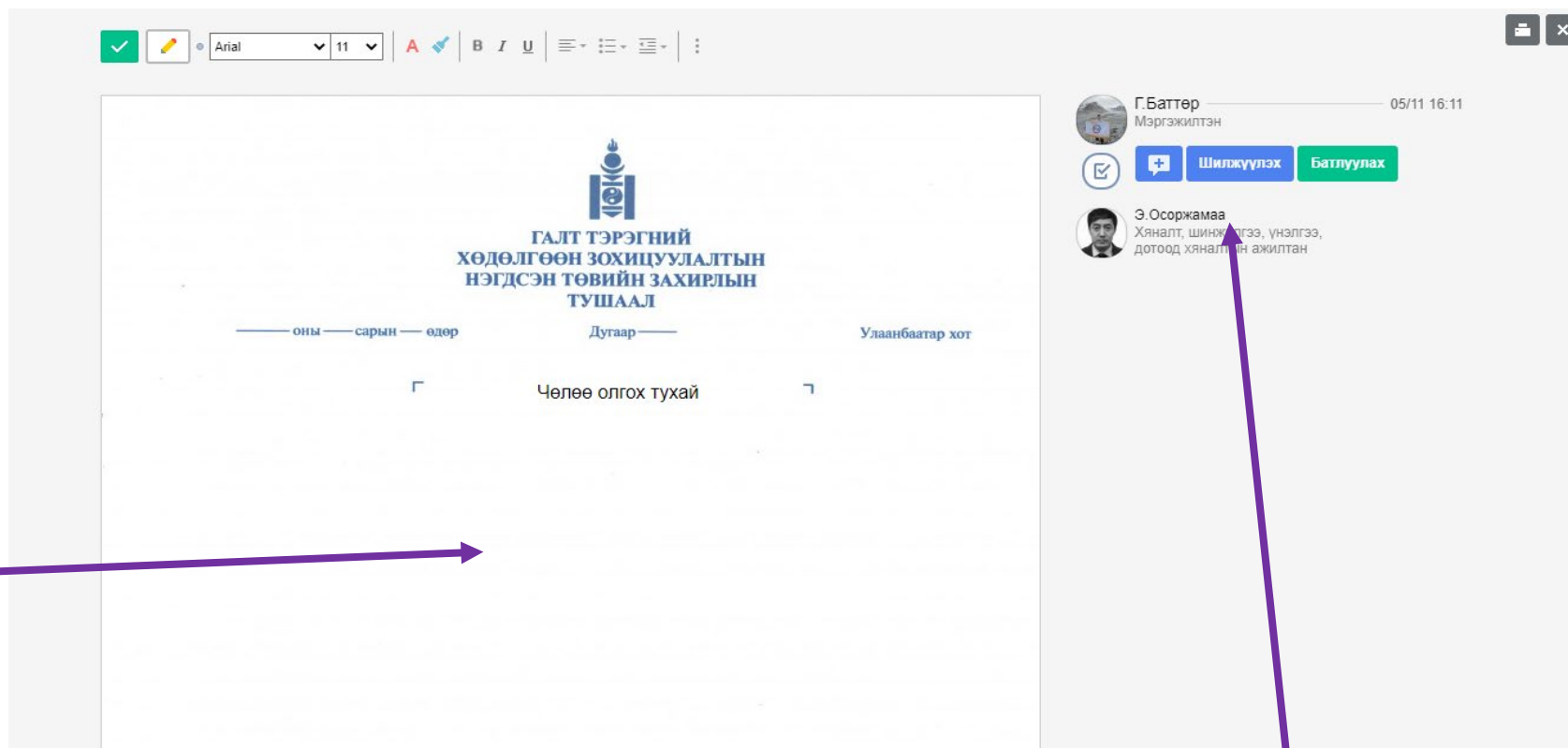
Дотоод байгууллага

Хэнд хандсан

4. “Төлөвлөх” даран талбарыг эхлүүлнэ.

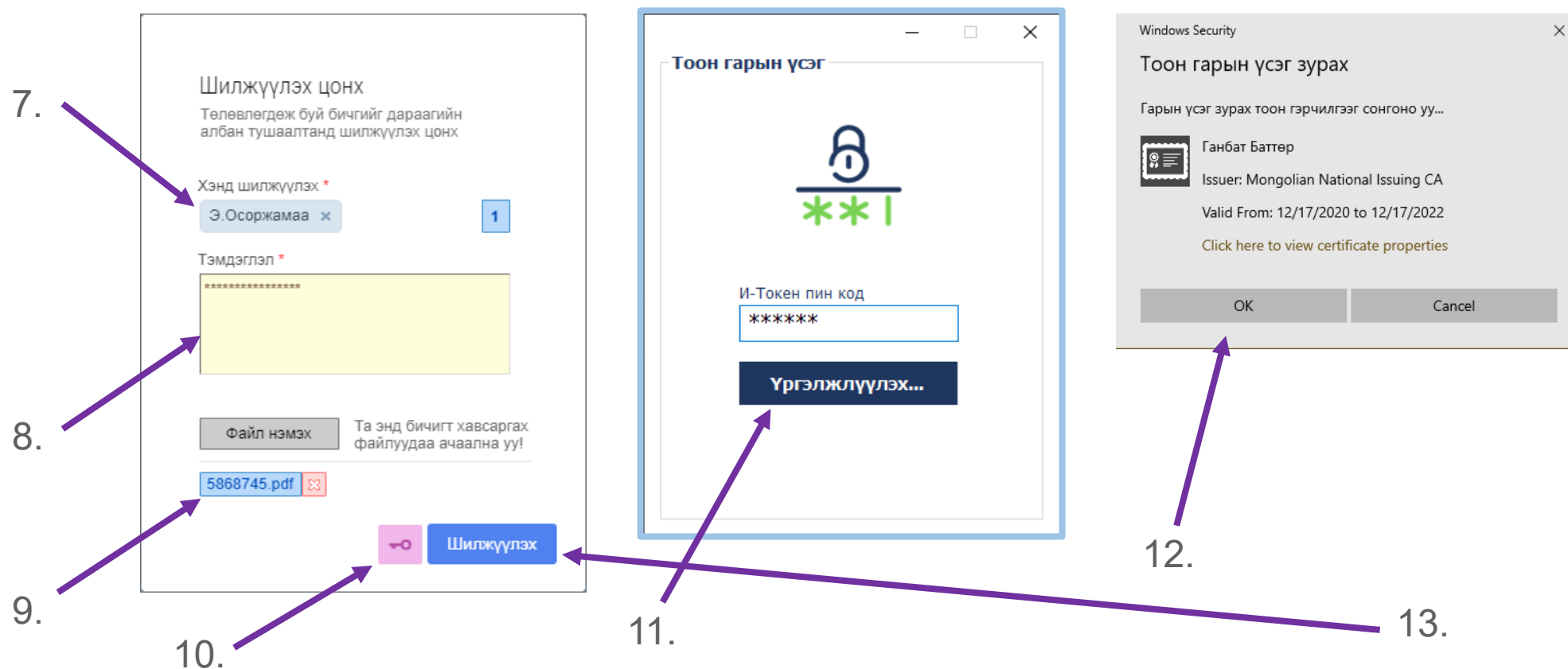
Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Захирлын тушаал” төлөвлөх, шилжүүлэх

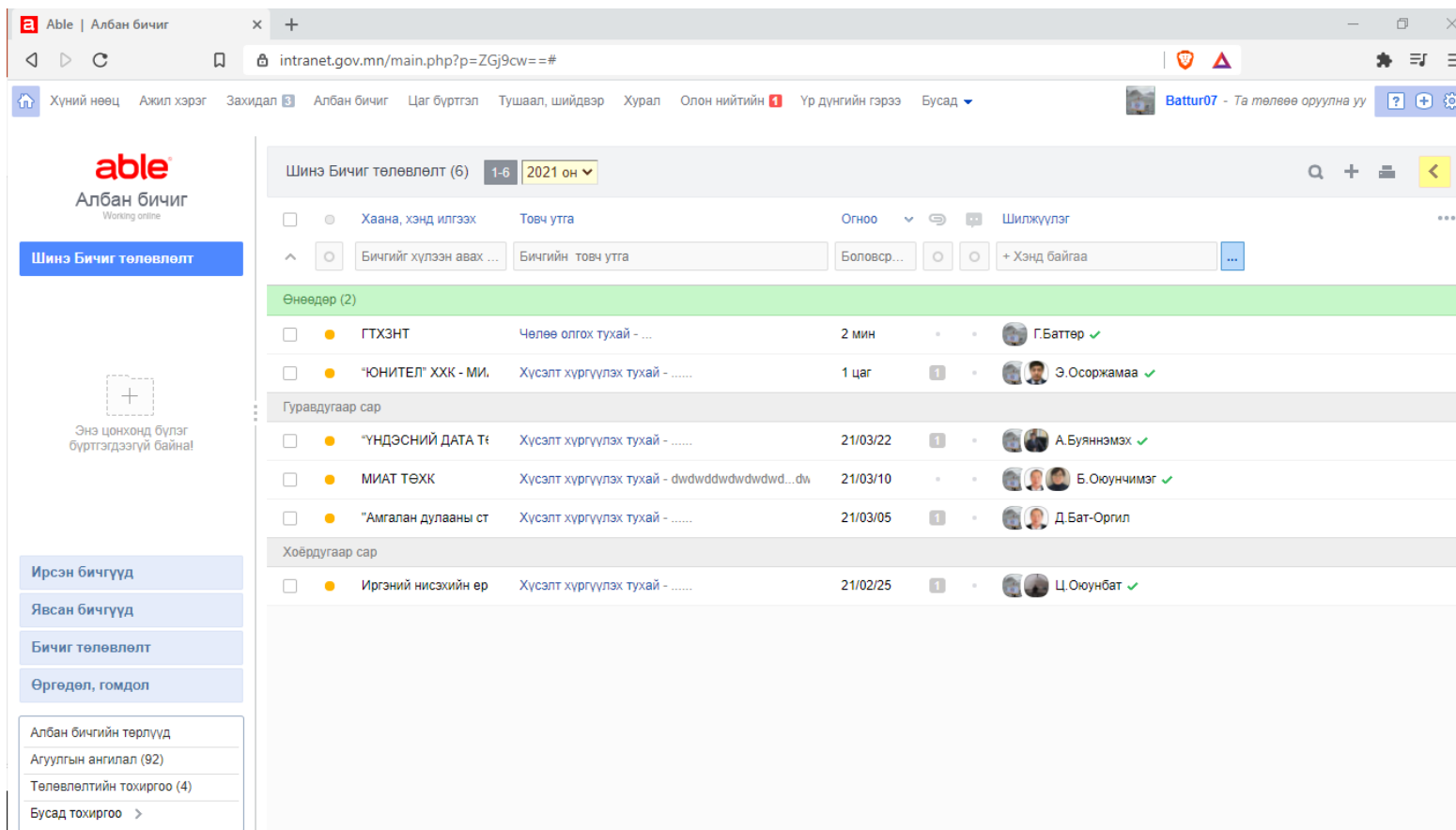
5. Бичиглэх хэсэгт
тушаалын төслийг
утга
найруулгатайгаар
алдаагүй зөв
тодорхой бичнэ.

7. “Шилжүүлэх” дарах

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Захирлын тушаал” төлөвлөх, шилжүүлэх

Эйбл системд тоон гарын үсэг ашиглан “Захирлын тушаал” төлөвлөх, шилжүүлэх

The screenshot shows the Able system interface for managing decisions. The main content area displays a list of decisions under the heading "Шинэ Бичиг төлөвлөлт (6)". The list is organized into sections: "Өнөөдөр (2)", "Гуравдугаар сар", and "Хоёрдугаар сар". Each decision entry includes a checkbox, a status indicator (yellow dot), a title, a description, a date, a time, and a user profile with a checkmark indicating completion.

Статус	Төвлөлт	Төвч утга	Огноо	Шилжүүлэг	
☐	●	ГТХЗНТ	Чөлөө олгох тухай - ...	2 мин	Г.Баттөр ✓
☐	●	"ЮНИТЕЛ" ХХК - МИ.	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	1 цаг	Э.Осоржмаа ✓
Гуравдугаар сар					
☐	●	"ҮНДЭСНИЙ ДАТА Тг	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/03/22	А.Буяннэмэх ✓
☐	●	МИАТ ТӨХК	Хүсэлт хүргүүлэх тухай - dwdwdwdwdwdwd...dw	21/03/10	Б.Оюунчимэг ✓
☐	●	"Амгалан дулааны ст	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/03/05	Д.Бат-Оргил
Хоёрдугаар сар					
☐	●	Иргэний нисэхийн ер	Хүсэлт хүргүүлэх тухай -	21/02/25	Ц.Оюунбат ✓

14. Тушаал
төлөвлөгдсөн
байдал.